

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
4671-08

meddelad i Stockholm den 19 december 2008

KLAGANDE

AA

MOTPART

Färdtjänstnämnden
Stockholms läns landsting
Box 30103
104 25 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm dom den 17 juni 2008 i mål nr 8722-07
(bilaga)

SAKEN

Färdtjänst

YRKANDEN M.M.

AA överklagar kammarrättens dom och yrkar att Regeringsrätten beviljar henne tillstånd till färdtjänst. Hon anför bl.a. följande. Hon är som handikappad extremt beroende av färdtjänst. Hennes ryggsmärtor gör sig fortfarande starkt gällande och avklingar endast i viloläge. Både tunnelbanetåg och bussar orsakar mycket smärtsamma skakningar. Hon har inte på över ett år kunnat besöka sin ortoped då hon inte kunnat komma upp med sin rollator på bussarna dit, vilka inte har låggolv för påstigning. – I kompletterande inlägga framhåller AA att hon har fått

Dok.Id 64398

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

kotfrakturer i ryggen både 2003 och 2006 på grund av olyckor vid färd med tunnelbana respektive buss.

Färdtjänstnämnden bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Resor till sjukvård berättigar till ersättning enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor. Den allmänna kollektivtrafikens tillgänglighet i AAs närmiljö är god. Den omständigheten att AA använder rollator vid förflyttning medför inga större hinder för henne att resa med den allmänna kollektivtrafiken. Det saknas fog för påståendet att färdmedlen skulle utsätta henne för fruktansvärda skakningar. Nämnden ifrågasätter inte att hon har ryggbesvär när hon är i rörelse, men medicinering ger avsedd smärtlindring. Nämnden anser inte att AA uppfyller förutsättningarna för tillstånd till färdtjänst.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 7 § lagen (1997:736) om färdtjänst ska tillstånd till färdtjänst meddelas för dem som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

När det gäller innebörden av kravet ”väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel” anfördes i propositionen (prop. 1996/97:115) bl.a. följande (s. 52 och 78).

Hög ålder ska inte i sig vara ett tillräckligt kriterium för att tillstånd till färdtjänst ska kunna meddelas. Endast funktionshindret ska vara avgörande. Detta hindrar inte att en förhållandevis stor andel av de äldre blir, liksom nu, berättigade till färdtjänst. Som exempel kan nämnas att ca 60 % av alla personer som är äldre än 85 år nu har tillstånd till färdtjänst. En tredjedel av de personer som är äldre än 65 år är färdtjänstberättigade. Funktionshindret kan alltså bero på svaghet på grund av hög ålder, liksom också av sjukdom. – Avsikten är inte att vidga personkretsen i förhållande till nuvarande reglering i socialtjänstlagen. Inriktningen är tvärtom att, genom att kollektivtrafiken görs mer tillgänglig för funktionshindrade, det antal personer som behöver utnyttja färdtjänsten ska minska. Är de allmänna kommunikationerna så utformade att det är rimligt att kräva att även en funktionshindrad person ska kunna använda dem, föreligger alltså ingen rätt att få färdtjänst. Å andra sidan kommer det alltid att finnas ett antal funktionshindrade som är i behov av att färdas i särskilt anpassade fordon eller i taxibilar. –Hög ålder ska i sig inte vara ett kriterium för att färdtjänst ska tillhandahållas.

Däremot kan funktionshindret naturligtvis bero på t.ex. ålder eller sjukdom.

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande.

AA har tidigare haft färdtjänst. Hon var när hon i oktober 2007 fick avslag på sin ansökan om tillstånd till färdtjänst 79 år gammal. Hon använde rollator som gånghjälpmedel utomhus och kunde förflytta sig högst 100 m med vilopaus. Hon uppgav sig med viss svårighet kunna resa med allmän kollektivtrafik. Det var framför allt trängseln och startskakningarna som var påfrestande. Det var detta som orsakade att hon föll i tunnelbanan 2003 och ådrog sig kotfraktur. Hon hade fortfarande smärtor när hon var i rörelse. De avklingade bara i viloläge. Hon var efter det rädd att åka tunnelbana. – Kommunens utredare ansåg färdtjänstbehov föreligga.

Av läkarintyg den 5 november 2007, utfärdat av ortopedspecialist, framgår bl.a. att AA råkat ut för olyckshändelser såväl 2003 som 2006 och därvid skadat sig i ryggen. Magnetrontgen visade kompressionsfraktur och en av frakturen orsakad knyck på ryggraden. Enligt intyget hade AA efter det kontinuerliga kroniska smärtor i övergången bröstländrygg vilket gjorde att hon hade svårt att gå. Hon kunde gå högst 100 m om hon använde rollator. Om hon utsattes för skakningar förvärrades tillståndet så att hon fick outhärdliga smärtor i ryggen. Läkaren bedömde att AA var utomordentligt beroende av färdtjänst. – I ett ytterligare läkarintyg den 11 december 2007, utfärdat av läkare vid vårdcentral, bedömdes AA ha behov av färdtjänst för all framtid. Som diagnos angavs smärtor efter skelettskador på kotpelaren efter fall 2003 och 2006. Vid gång och stående tilltog smärtan kraftigt. Smärtan och därav orsakade spänningar gav nedsatt balans.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Av lagtext och förarbeten framgår att det är den enskildes funktionshinder och de svårigheter som detta orsakar som är avgörande för rätten till färdtjänst. Uttalandena i propositionen om att hög ålder i sig inte är ett kriterium för att bevilja färdtjänst innebär endast att det måste göras en individuell bedömning av funktionshindrets svårighetsgrad och att det inte gäller någon presumtion för rätt till färdtjänst vid viss ålder.

Uttalandena ger inte något stöd för att funktionshinder hos en person med hög ålder ska betraktas som något naturligt eller bedömas efter andra

kriterier än samma funktionshinder hos en yngre person. Ett funktionshinder hos någon med hög ålder kan dock ofta medföra större svårigheter än hos en yngre person till följd av andra hälsoproblem och allmän svaghet. Härtill kommer de risker som är förenade med fallolyckor av olika slag och den befogade oro för att ramla som många äldre därför känner. Att kollektivtrafiken anpassas för att bättre kunna utnyttjas av funktionshindrade kan visserligen medföra att behovet av färdtjänst för den som är gammal inträder senare än det annars skulle ha gjort. Färre personer behöver därmed utnyttja färdtjänst. Till slut får man dock räkna med att svårigheterna blir för stora och att det inte rimligtvis kan begäras av en person med mycket hög ålder att vederbörande ska kunna förflytta sig på egen hand eller med allmänna kommunikationer.

Regeringsrätten finner, med beaktande av vad som upplysts om de allmänna kommunikationerna i AAs närmiljö, att hennes rörelsehinder inte ensamt visats innebära sådana väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationer som avses i lagen om färdtjänst. De kraftiga ryggsmärtorna tillkommer emellertid. AA har uppgett att hennes ryggsmärtor förvärras kraftigt vid rörelse och skakningar och bara av klingar i vila. Dessa uppgifter har inte ifrågasatts av de intygsskrivande läkarna och framstår inte som orimliga. De bör därför godtas. Tillsammans får dessa funktionshinder anses medföra sådana väsentliga svårigheter för AA att förflytta sig att det inte är rimligt att vägra henne tillstånd till färdtjänst. Hennes överklagande ska därför bifallas. Det ankommer på färdtjänstnämnden att besluta om närmare föreskrifter.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och fastställer länsrättens domslut.

Susanne Billum

Kjerstin Nordborg

Carl Gustav Fernlund

Margit Knutsson

Olle Stenman

Malen Lindman
Föredragande regeringsrätts-
sekreterareAvd. II
Föredraget 2008-11-26